

რვაენი

ქვეყნული პარტიული

რედაქცია ქანთორა
საბაჟითა მასალა უნდა იყოს
საბაჟითა მასალა უნდა იყოს

კვირა

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ქუთაისის საგუბერნიო კომიტეტის ორგანო

ჩვენი ქვეყანას რედაქციის კანტორასთან და-
არსდა გაზეთის ფონდი. მოქალაქეებო გაიღეთ

საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოება აუწყებს პატივცემულ სა-
ზოგადოებას, რომ კვირას 15 ივნისს დილის 10 საათზე არქივლის გო-
რაზე ბაგრატიის ტაძრის გვერდით მდებარე პატარა ტაძარში შესრულე-
ბული იქნება ორმოცის წირვა და პანაშვილი განსვენებულის ამა საზო-
გადოების საპატიო წევრის
კირილე ბუქანის ძე ლორთქიფანიძის
სულის მოსახსენებლათ.

ტრალიკულათ ბრძოლის ველზე გარდაცვალებულის პორუჩიკის
რუბენ ბაგრატიის ძის პანაშვილის
სულის მოსახსენებლათ გადახდილ იქნება 13 ივანობისთვის, 10 საათზე
დილით, მთავარ ანგელოზის ტაძარში (ქალაქის ბაღის პირდაპირ) 6
თვის წირვა და პანაშვილი. ღრმით დამწუხრებულნი ქირისუფალნი.

სამშაბათს, 17 ივნისს ქუთაისში ეროვნულ-დე-
მოკრატიული პარტიის მთავარი კომიტეტის
თავმჯდომარე და დამფუძნებელი კრების წევრი

სპირიდონ კეღია
წაიკითხავს მოსახსენებას შემდეგ თემაზე: პარიზის კონფერენცია და საქარ-
თველს კოალიცია.

კვირას 15 ივნისს ქ. ზესტაფონში გამართული იქნება,
ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის სამხარო კომიტეტის სასარგებლოდ დიდი სა-
ღამო წარმოდგენით
1 განყ.

საღამოზე დამფუძნებელი კრების წევრი და მთავარი კომიტეტის თავმჯდომარე
სპირიდონ კეღია
წაიკითხავს მოსახსენებას „პარიზის კონფერენცია და საქართველოს პოლიტიკა“
2 განყ.

ღ ა - ძ მ ა
მონაწილეობას ღებულობენ დამსახურებული მსახიობნი: კოტე ყიფიანი, შალვა
დადიანი და მარო მდივანი.
დასასრულ ვახშამი კაბარე.

ქუთაისის კერძო სამასწავლებლო კურსები
ღ. მ. კელენჯერიძის.
დაიწყება 20 ივნისს ახ. სტ. და გაგრძელდება 20 აგვისტომდე. 3-3

აქივი ბიატორ ნიკიფორაძე
ღებულობს ავადმყოფებს დილით 9-2 სა-
ათამდე, საღამოს 4-7 საათამდე. ძველი
თბილისის ქუჩა, ქორქაშვილის სახლი.
24-24

კახილის აქივი ნ. ა. მხვიამ
ღებულობს ავადმყოფებს დილით 9-3
საათამდე. ივანოვის ქუჩა, დუჩაძის
სახლი. 24-20

აქივი მედიცინის საზღვარ გა-
რეთელი უნივერსიტეტი.
ფ. ი. კაპიტელაშვილი
ღებულობს ავადმყოფებს ქალთა, საშარ-
ლის (ტრიბერი, სიფილისი. ექიმობა 606
და 914) და შინაგანთა. პუშკინის ქუჩა.
საკუთარი სახლი. პუშკინის ფოტოგრაფიის
პირდაპირ.

ვეროვის კონსოლი.
ომბა და რევოლიუციამ სახელმწიფოთა
შორის წონასწორობასთან ერთად, ვერო-
ვის საგარეო პოლიტიკაც ძირეულად შე-
სცვალა.

დღემდე საქართველოს თუ შედგო
ეფიქრნა, რომ ინგლის-საფრანგეთი რუ-
სეთის მთლიანობისათვის სისხლს არ და-
ღვრიდა, დღეს შემდეგ თამამად შეი-
ძლება ითქვას, რომ რუსეთის 1914 წლის
საზღვრებში აღდგენა და განმტკიცება,
მოკავშირეთა საგარეო პოლიტიკის მორიგი
საქმეა.

ეს ცვლილება მოხდა მას შემდეგ, რაც
აღმოსავლეთში ვეროვის გამოუჩნდა ისეთი
ძლიერი მეტოქე, როგორც იყო გერმან-
ეთი,
ბლდათის რკინის გზის გაყვანის პრო-
ექტი ერთ-ერთი მხარე იყო გერმანიის
საგარეო პოლიტიკის ინდოეთისაკენ და
რუსეთის რევოლუციის პროცესში ას-
ტრახანით ორენბურგ-ტაშკენტში გამა-
გრება ინდოეთის დასაპყრობად გერმანი-
ეთის საგარეო პოლიტიკის პრაქტიკული
ცდა იყო.

კახურის ჯავშნიანი მუშტები უფრო
საშიში შეიქნა ინგლისისათვის, ვიდრე
ნიკოლოზ მეორის ბლაგვი ნაჯახი და ეს
შიში კლემანსო-ლოიდ-ჯორჯს რევოლუ-
ციონურ გერმანიის უფრო საბედისწე-
როდ ეჩვენებოდათ.

თუ მეტოქე უთუოდ ეყოლება ვერო-
ვას აღმოსავლეთში, შიშინ მისთვის ბევრად
ხელსაყრელია რუსეთის გაუთვლელი თან-
დარმერის სახით იყოლიოს იგი, ვიდრე
გერმანიის კასკებიანი ლეგიონებისა და
კომერციულ ექსპედიციის სახით.

ასეთია სოციალური შერჩევის კანონი
და საქართველოს სახელმწიფო კაცებს
არასოდეს არ უნდა ავიწყდებოდეს ამ კან-
ონის შეთვლი.

ჯერჯერობით ეს შეთვლი იმაში მდგო-
მარობს, რომ ყოფილ რუსეთის ნანგრე-
ვებზე აღმოცენებულ რესპუბლიკებზე ევ-
რელწოდებული „ვეროვის კონტროლი“

ინტანტის ყოველდღიურ ლოზუნგათ გა-
დიქა.
ამას წინადა ვახ. „ტემის“-ში და უკა-
ნასკენლად ვახ. „ტაის“-ში მოთავსებული
წერილები, — რომელც უცხოელ ავან-
ტიურისტსაც არ უნდა ეკუთნოდეს ეს
წერილები მინც, — ჩვენთვის საყურადღე-
ბოა.

საყურადღებოა იმიტომ, რომ ამ გაზე-
თებშიც მხოლოდ ის იწერება რაც ანტა-
ნტის პრაქტიკულ საქმიანობიდან გამოდის.
ინგლისის შინის საქციელი ამიერ-კავ-
კასიაში, თეორიულად იგივეა, რაც უკა-
ნასკენლად დაიწერა „ტაის“-ში:

„ვინც იცნობს საქართველოსი და აზერ-
ბეიჯანის მდგომარეობას რუსეთის რვეო-
ლიუციის შემდეგ, ის გაიგებს, რომ მათი
დამოუკიდებლობა მუდმივი საფრთხე იქ-
ნება წესდებებისა და შვიდობიანობისა“.

ამიერკავკასია ყოველთვის გზა და ხილი
იყო ვეროვასა და აზიას შორის და სა-
ქართველოსათვის სულერთი არაა, თუ
ვინ როგორ გაიღოს ამ ხილზე.

ამ მხრით ჩვენი რესპუბლიკის საგარეო
პოლიტიკამ ეგზამენი ვერ დაიჭირა.

აღმოსავლეთში ჰეგემონიისათვის გერ-
მანიის დამოუკიდებელ საქართველოს
გზით მიდიოდა, ინგლისი კი დამოუკიდე-
ბული საქართველოს გზითა და 1914 წლის
რუსეთის საზღვრებით.

ამ არჩევნში დამარცხდით ჩვენ.

მოკავშირეთა ასეთი საგარეო პოლიტი-
კის დღეს „ვეროვის კონტროლი“ სხვათა
შორის იმიტომ ჰქვია კიდევ, რომ პეტ-
როგრადისა და მოსკოვის მთავრობა ან-
ტანტის სულსა და გულს აფორიაქებს,
ღენინი მთელ მსოფლიოს ცეცხლის წა-
კიდებს უქადის.

ამით აიხსნება მოკავშირეთა სიმპატი-
ა მოხალისეთა სარდლობის მიმართ; ღენი-
კინ-კოლჩაკებს 1914 წლის რუსეთი და
მასში ჩამარხული მშვიდობიანობა ერთად
დააქვთ გულში.

მოკავშირენიც ამათში ჰხედავენ იფი-
ციალურ რუსეთს.

ჩვენი დიპლომატია და საგარეო პოლი-
ტიკა აქაც დამარცხდა, რადგან ჩვენი
რესპუბლიკის დელეგაცია პარიზის ქუჩე-
ბზე მოვარეულით შეპყრობილი დაიარება
და გრანდიოზულ პოლიტიკურ სურათებს
შუშის თვალებით ათვლიდებებს.

პარიზის კონფერენციაზე გაგზავნილი
ჩვენი დელეგატების მთელი შეადინობა
იმაში გამოიხატა, რომ ალბერტ ტომას
სარეკლამო წინასიტყვაობას აწერინებენ
საქართველოში უნიკოთ თქმული საშიო-
ღე სიტყვისათვის.

და როგორის, ჩვენთვის დამამკრებელი
კლიოთი ამბობს ალბერტი:

წერეული მთხვას მე გაუკეთოა წი-
ნასიტყვაობა მის სამს სიტყვასო.

ასე რომ საბოლოოდ გამოირკვა ჩე-
ნი სრული სისუსტე ახალი პოლიტიკუ-
რი ფორმაციების გარკვევაში.

„ვეროვის კონტროლი“ საქართველო-
ში ყველა ისტორიულ პოლიტიკურ კო-

ნტროლზე უფრო საშიშია და ჩვენი დღეგაცის ერთადერთი მოვალეობაა უფრო თანდაყოლილთა და ყოველმხრივ ეკონომის საქმე იმ ხალხთან, რომელნიც ანტანტის ოფიციალური ენით ლაპარაკობენ.

ალბერტ ტომასი ჯერ-ჯერობით უცნობი და ჩვენთვის ხელშემშლელი კაცია.

ინგლისური პრესის ხმოვანი.

ხუთშაბათს უფრო საიმედო გახდა ზავის შეკერა, ოთხთა საბჭოს მეორე სხდომის გადაწყვეტილებები არა ოფიციალურად განაცხადეს, რომ ანაზღაურების პირობათა შეცვლის შესახებ „შეთანხმება თითქმის მოხდა“. იმავე წყაროდან შევითქვეთ, რომ ყველაფერი ხელს უწყობს სრულ შეთანხმების მიღწევას პირობების შეცვლის შესახებ. ჯერ გადაწყვეტილი არ არის, რა ზომებს მიიღებს ოთხთა საბჭო გერმანიის ოკუპაციის ვადის შესამცირებლათ, ხალხთა ლიგაში მის მისაღებათ მკაცრი იყოს.

სპეციალურმა კომისიებმა უკვე გადასცეს ოთხთა საბჭოს ის მოხსენებები, რომელიც შეეხება ხელშეკრულების შეცვლას. გამონაკლის შეადგენს მოხსენება გერმანიის აღმოსავლეთის საზღვრების შეცვლაზე.

ამბობენ, რომ ფიუმეს საკითხი მალე გადაწყდება. იტალიელები მზათ იყვნენ დათანხმებულნი იმ დათმობაზე, რომლის შესახებაც წინადადება ხაუსმა და ტარდიუმ წამოაყენეს, მაგრამ შეთანხმება სამხრეთ-სლავიანთა მოთხოვნისათა გამო შესცვალეს. ხელშეკრულების თანახმად, ფიუმეს, როგორც დამოუკიდებელ სახელმწიფოს ბედი პლემბიტის უნდა გადაეწყვიტა. პლემბიტის უნდა მომხდარიყო საყოველთაო ხმის მიცემით და არა ყოველი ოლქის მიერ ცალკე სურვილის გამოთქმით, იტალიელები ამბობენ, რომ ეს წინააღმდეგება პლემბიტის, რომელიც ნახსენებია ხელშეკრულებაში და არ იზიარებენ საკითხის ასეთ გადაწყვეტის აზრს.

იშვიათი მოღვაწე

პატივცემულნი მსმენელონი! იშვიათი მოღვაწეს ეთხოვება დღეს ჩვენი საზოგადოება. განსვენებული კირილე ლორთქიფანიძე იყო საუკეთესო წევრი მესამოცე წლებში მოქმედი ეროვნული გუნდისა.

ეს მოღვაწეთა გუნდი სწორეთ საგულისხმო დროს მოველინა ჩვენს ბედკრულს სამშობლოს!

როდესაც რუსეთი ბნელეთით მოცული სინათლეს უფრთხოდა და ყოველ ცოცხალ მოძრაობას სდევნიდა, მოწინავე სტუდენტებს საპრობოლუს კედლებში სტუქსავდა, დატყვევებულ სტუდენტთა ერთ ჯგუფში, როგორც ერთი სურათიდან სჩანს, ხუთიოდე ქართველი სტუდენტია და მათ შორის განსვენებული კირილეც. იმ დროს ჩვენი მტერი საქართველოს ტანჯვის ბორკილს სქედავდა, იქ მყოფი ჩვენი მამულიშვილები კი სამშობლოს განთავისუფლებაზე ფიქრობდნენ და ბრწყინვალე მომავლის გეგმას აწყობდნენ.

სწორეთ საგანგებო დროს ამოვიდა ჩვენი ქვეყნის პოლიტიკურ ორიზონტზე სხივოვანი მნათობი კრებული—და ეს კრებული იყო ის ეროვნული მოღვაწეთა გუნდი, რომელმაც ჩვენს სამშობლოს ფასდაუდებელი ამაგი გაუწია.

ბ.ბო, თქვენ ბევრჯერ გვსმენიათ ამ გუნდის მოღვაწეობა და კიდევ ბევრჯერ მოისმენთ, რადგან ჩვენს ეროვნულ ცხო-

გალუჯიშვილის ხმოვანი.

მოსბოვი, ივნისის 12. ხარკოვი, ივნისის 12 ეკატერინოლარიდან დენიკინელთა დონის დეპეშათა სააგენტო იუწყება: პარიზში საინკოვმა საზავო კონფერენციას ბალშევიკების წინააღმდეგ ბრძოლის პროგრამა წარუდგინა. პროგრამის მთავარი აზრია რუსეთის და ჩეხოსლოვაკეთა რესპუბლიკის საქმეებში მოკავშირეთა სამხედრო ძალების ჩარევა. ჩეხოსლოვაკები მზათ არიან შექმნან საექსპედიციო კორპუსის მთავარი ნაწილი, რომელსაც რუსეთის ნაწილები უნდა შეუერთდეს, საინკოვის ანგარიშით სამხრეთ სლოვაკიების ნაწილები გერმანიის მყოფ რუსის ტყვეებთან ერთად შექმნიან 200,000 ჯარისკაცისა და 10,000 აფიცრისგან შემდგარ არმიას. სამხედრო ცნობა. ივნისის 12. ჩრდილ. ფრონტი. ჩრდილოეთ-დონის მიმართულება. მხვერავეების შეტაკება და მხარეს ორივე ფლოტილის მონაწილეობით ზარბაზნების სროლა. არხანგელსკის რაიონი: დროგაშოშვიტით ზარბაზნების სროლა და მხვერავეები მოქმედებენ. დასავლეთის ფრონტი. მერმანის მიმართულება: ჩვენმა ჯარმა სტუპიცინო დაიჭირა. პეტერპოლის მიმართულება. ჩვენმა ჯარმა კრასნიაგორკას დასავლეთით ლოვკოვო დაიჭირა. იანბურგის ვზატკეცლის ჩრდილოეთით, პეტერპოლის სამხრეთ-დასავლეთით ჩვენმა ჯარმა რამდენიმე სოფელი დაიჭირა. ლუგის რაიონი: ჩვენი ჯარი შეტევაზე გადავიდა და პლიუსის დასავლეთით რამდენიმე სოფელი დაიჭირა. პსკოვის რაიონი: მოწინააღმდეგე შემოგვიტია, მაგრამ უკუვაგდეთ, დენის რაიონი: მხვერავეები მოქმედებენ. სამხრეთის ფრონტი. მარიუპოლის მიმართულება: ბერდიანსკის ჩრდილოეთ-დასავლეთით ბრძოლა. ჩვენმა ნაწილებმა გულიაი-პოლენ და გაიჩური დასტოვა. იზიუმის ჩრდილოეთით 35 ვერსზე და ჩრდილოეთ აღმოსავლეთით 30 ვერსზე ბრძოლა. ბახმუტის მიმართულება: ჩვენ სად. კრემენაია დასტოვეთ. მდ. დონის რაიონში ჩვენი ჯარი უსტ მედვედიკაიას და პლეცკაიასთან იბრძვის. ცხრიტინის რაიონი. სად. კრივომუშინსკაიასთან მტრის რამოდენიმე იერიში მო-

ვრებაში ფრიად მნიშვნელოვანია ამ გუნდის მოღვაწეობა და მისგან სამშობლოს წინაშე შესრულებული სამსახური.

სწორეთ ამ მოღვაწეთა გუნდმა შეარჩინა საქართველოს ეროვნული სახე, მან განამტკიცა ერის შეგნებაში ეროვნულ-პოლიტიკური თვითცნობიერება და აიამან შეინახა სამშობლოს თავისუფლების და დამოუკიდებლობის იდეა, რამაც შარშან მეტად აგვაფრთოვანა სუყველა და ერის საერთო პოლიტიკურ მოძრაობას ეროვნული განსახიერება მისცა.

ამ დიდებული გუნდის წევრები ყველა ღირსეული შეილია სამშობლოსი და სახელოვანი მოღვაწე, მაგრამ მათ შორის კირილე რალაც განსხვავებული პიროვნება იყო. ფილოსოფოსი ბევრი იყო, მაგრამ დიოგენი სულ სხვა იყო. ჩვენ ბევრი მოღვაწე გვყავდა, მაგრამ კირილე სხვანაირი იყო და ამ სხვანაირობას თავის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს და მისთვის ეს თვისება განგებას შემთხვევით არ მიუცია, ალბათ სტირდებოდა საცოდავ ბედკრულ ქვეყანას ასეთი ტიპის მოღვაწე.

კირილეს ბევრი ვერ იცნობს და ეს არც ვასაკვირველია, რადგან ის თავის გამოჩენას ერიდებოდა, მუდამ მიმაღული იყო, იმაზედ ვერაფერს იტყოდი, ცუდი არავის ქონდა სათქმელი და კარგს თუ იტყოდი—ეს ქება იქნებოდა და ქებას მას ვინ გაუბედავდა, რადგან ეს აუტანელ შემთხვევით მიაჩნდა. ამიტომაც კირილე ჩუმი და უჩინარი მოღვაწე იყო. მას მხოლოდ დაახლოებული პირები იცნობდნენ.

ვიგერიეთ. კრივომუშინის სამხრეთ დასავლეთით ბრძოლა.

აღმოსავლეთის ფრონტი. მდ. უფაზე ჩვენი შეტევა გრძელდება. ბილსკის რაიონი ჩვენი ჯარი კაირახოვის ხაზზე გამოვიდა და ჩრდილოეთით 15 ვერსი წინ წაიწია. სარაპულის რაიონი. ივნისის 11. ჩვენ ეოტკიუმის ქარხანა დავიჭირეთ. დასავლეთით ჩვენმა ნაწილებმა იევესკის ჩრდილოეთით 45 ვერსზე წაიწიეს. პერმის რაიონი: ყურინის მიმართულება: ჩვენი ჯარი, რომელიც უტევედა, ბელოუსოვსკაიას რილოვასთან გამოვიდა.

ხარკოვი. ივნისის 9. გუბერნიის აღმ. კომიტეტმა ჯარში გაწვეულ მუშების დახმარების ფონდისთვის ბურჟუაზიას განსაკუთრებული გადასახადი დაადო.

დეპეშები.

საქ. დეპ. სააგენტო.

13 ივნისი.

ფრანგული პრესის ცნობები.

ოთხთა საბჭო დღეში ორჯერ იკრიბება. იმ კომისიებმა, რომელთაც გერმანიის კონტრ წინადადებათ ცალკე მუხლების განხილვა ჰქონდათ მინდობილი, ყველა მოხსენება წარუდგინეს ოთხთა საბჭოს, ვარდა ერთისა, ეკონომიურ პირობების შესახებ. დღეს დილით გენ. ლორენდის თავმჯდომარეობით შესდგა გერმანია-პოლონეთის საზღვრების კომისიის სხდომა და მისი დასკვნები ნაშუადღევს ოთხთა საბჭოს გადაეცა. ფიქრობენ, რომ გერმანელთა კონტრ-წინადადების პასუხი პარასკევს ივნისის 13 გადაეცემა ბროკლორფ რატკაუს.

ხუთთა საგარეო საქმეთა მინისტრმა: დანსიგმა, ბალფორმა, პიშონმა, სონინი, და მაკინომ, რომელთაც ტარდიუ და კამბორიც შეუერთდა, ოთხშაბათს დილით უნგრეთის საზღვრების საკითხი განიხილეს. მოისმინეს რუმინის და ჩეხოსლოვაკების წარმომადგენელთა მოხსენებები.

როგორც ვამოგვცემენ, ბელაკუნმა თავისი პასუხი გამოგზავნა იმ წინადადებაზე, რომელიც ოთხთა საბჭომ გაუგზავნა, რომ ჩეხოსლოვაკების წინააღმდეგ მტრული მოქმედება შეეწყვიტა. თავის

კირილეს ბევრი საუკეთესო თვისება ამკობდა, ის იყო მეტის მეტი მდაბიო, უბრალო ცხოვრების მიმდევარი, მეტათ გულწრფელი, პირდაპირი, დამდგარი და საფუძვლიანი მსოფლმხედველობის მატარებელი, იშვიათი უნაგარო. განსვენებულის სულიერი სიწმინდე ხორციელ უმანკოებაში იყო გამონათებული; დიდათ პატიოსანი და მეტათ სპეტაკი—სწორეთ განსახიერებელი სინილისი იყო. თეორეტიულთა შექმნილი ცოდნა იშვიათი დაკვირვებით და გამოცდილებით დადასტურებული ქონდა. მის საფუძვლიან ცოდნას ყოველთვის დაკვირვების ბეჭედი ესვა და შკოლაში მიღებული ცოდნის ღირსება ცხოვრებაში გადაფასებული ქონდა, ამიტომაც მისი საუბარი ადამიანის ყურადღებას იპყრობდა, თანაც ბეჯითი და თავზიანი კილო მსმენელს ხიბლავდა.

განსვენებული კირილე იყო დიდი ენერჯის ადამიანი, მას იშვიათი მოთმინება ქონდა მუშაობაში, მან დასვენება არ იცოდა, ვინც მას იცნობდა, მას უსაქმურად ვერ წარმოიდგენს.

ის ან რამეს კითხულობს, ან სწერს, ან რამეზე ფიქრობს და საჭირო მასალაზე აზროვნებს. ასეთ წესს ჩვეული მუშაობაში ვადაიკვალა.

80 წლის ადამიანს ვერ წარმოედგინა მუშაობის გათავება, დასრულება. ბუნებაშიც ისე შეუწყო ხელი განსვენებულს, რომ საღი სმენა და მხედველობა შეუნახა და უკანასკნელ წუთამდე მათი ნაკლებად განება არ უგრძნია.

განსვენებულს საქმიანობაში თავისე-

პასუხში ბელაკუნი აცხადებს, რომ მზათაა შესწავლილ მტრულ მოქმედებას მაგრამ სამაგიეროდ უკლებლივ მხარპირობებს, რომელთაც დღეს მუშადღის ოთხთა საბჭო განიხილავს.

ზარალის ანაზღაურების და ფინანსიურმა კომისიებმა გუშინ განიხილეს ბულგარეთისთვის წარსადგენ ხელშეკრულებ პირობები.

ოთხშაბათს დილის 11 საათზე ტრანონის სასახლეში გერმანიის და მოკავშირეთა დელეგატების თათბირი მოხდა ფინანსიურ საქმეებზე.

ბრიუსელიდან იუწყებიან, რომ მარლები ფოში და ეოფრი ბუანკარეს გაყვებიან ბელგიაში.

„პტი პარიზიენ“-ს ვაშინგტონიდან დეპეშით აუწყებენ, რომ ვილსონის სამშობლოში დაბრუნებას 2 კვირის შემდეგ მგლოიან, მაგრამ დანამდილებით კი იციან როდის დაბრუნდება.

შავისის სააგენტო იუწყება: მოკავშირეებმა უნგრელებს წინადადება მისცეს ჩეხოსლოვაკების წინააღმდეგ ბრძოლ შესწყვიტონ. წინააღმდეგ შემთხვევაში მოკავშირენი უკიდურეს ზომებს მიმართავენ, რომ უნგრელებს მტრული მოქმედება შეაწყვეტინონ.

„ეკერ“-ში და „დიბრ პაროლ“-ში დაბეჭდილია სმირნის კათოლიკეთა არტიკლთან საუბარი, საიდანაც სჩანს, რომ სმირნას ქრელი მოსახლეობა აქვს 400,000 მცხოვრებისაგან 150,000 ბერძენია, 150,000 მამადანი, 50,000 გერაელი, 12,000 იტალიელი და რამდენიმე ათასი ფრანგი, ინგლისელი, ავსტრიელი, გერმანელი და ამერიკელი.

ავსტრიის წარმომადგენელთა რენერმა მოკავშირეებს პირველი საპროტესტო ნოტა გადასცა ავსტრიის დანაწილების გამო.

სამშაბათს შეთანხმების სახელმწიფოთა წარმომადგენლებმა განიხილეს კომისიების მიერ წარმოდგენილი მოხსენებები. ხალხთა ლიგის კომისია ვერ შეთანხმდა ლიგაში გერმანიის მიღების შესახებ და ამიტომ კამათის ოქმები წარადგინა. „პტი ეურნალი“- ამბობს, კლემანსო მტკიცედ იცავს საფრანგეთის შეხედულებას, რომ ყოველად შეუძლებელია, ხალხთა ლიგის

ბური უნარი ჰქონდა; მას ყველაფერი უნდა მოეთავებია, ყველაფერი რიგზე და წესზე დაეწყო, ყველაფერში მთლიანობა, სავსება, დასრულება და საფუძვლიანობა უნდა ენახა, აჩქარება და საქმის მოუთავებლობა მის ბუნებას ვერ ეგუებოდა. განსვენებული წესრიგის მოყვარული იყო და ამიტომაც კოლეგიალური მუშაობა და სხვის გემოვნებისაკენ მიწევ-მოწევა მას არ უხერხდებოდა.

განსაკვირვებელი იყო განსვენებულის ხალისი საქმისადმი. 80 წლის ადამიანი სიკვდილზე არ ფიქრობდა. ხალისით სავსე კიდევ მუშაობის გეგმას აკეთებდა; საცოდავს ვერ წარმოედგინა, რომ მის ქვეშეწიურ არსებობას ცხოვრების აუცილებელი კანონი ოდესმე წერტილს დაუსვამდა. განსვენებულს თავის მოღვაწეობაში ცალკე დარგი არ აუღია. ის ყველა დარგში მუშაობდა, ყველას თავის აზრს აწვდიდა, ზოგს სიტყვით, ზოგს წერილობით, მაგრამ ყოველივეს ჩუმად, გამოუჩინარად.

რაც რამ ჩვენი სამშობლოს სასარგებლოთ კეთდებოდა, ყველაფერში კირილე მხურვალე მონაწილე იყო, მაგრამ მისი გონების ნაყოფი უხილავი ხელით მიდიოდა მოღვაწეობის საკურთხეველზე. ვადაჭრით მოითხოვდა ხოლმე ჩემს პიროვნებას ნუ გამოაჩენთო და ეს უნდა ავსრულებით რადგან მისი მოთხოვნა ყოველთვის კატეგორიული იყო.

განსვენებულს იმდენათ შეგნებული ქონდა მოქალაქობრივი მოვალეობა და იმდენათ ფართოთ ესმოდა მოვალეობის ილსრულება, რომ ნაყოფიერი მოქმედე-

*) სიტყვა კირილე ლორთქიფანიძის დაკრძალვის დღეს წარმოთქმული.

ვერად გერმანია ვხლავთ იქნეს მიღებული. გერმანიის მხოლოდ მაშინ მიიღებენ, როცა ის დამატკიცებს, რომ მას ვულწარფელად სურს ზავის შეკვრა. გერმანიის დელეგატებს მოკავშირეთა პასუხი, ალბად, პარასკევს გადაეცემა და ბროკდორფ რანტაუ მაშინვე ამ პასუხს ბერლინში წაიღებს, „პტი პარიზიენი“ ამბობს, რომ ბროკდორფ რანტაუს პასუხის განსახილველად უკანასკნელ ვადათ იენისის 20 დაუნიზნავენ.

პრეზიდენტი ვილსონი ბრიუსელში წავა და ორშაბათს პარიზში დაბრუნდება თუ გერმანელებმა უარი განაცხადეს ხელშეკრულების ხელის მოწერაზე, ვილსონი დაუყოვნებლივ ამერიკაში გაემგზავრება, რათა შემდეგ უკან დაბრუნდეს, ხოლო თუ გერმანელებმა ხელი მოაწერეს ხელშეკრულებას, მაშინ ვილსონი ევროპაში დარჩება, რომ ზავის შეკვრაში მონაწილეობა მიიღოს.

„აქსიონ ფრანსვი“ სწერს: როგორც ეტყობა, ფიუმეს საკითხის შესახებ შეთანხმება შეუძლებელია. ორლანდოს აღარ შეუძლიან მსჯელობაში მონაწილეობა მიიღოს. საშხრეთის სლავიანთა წინადადებების განხილვის დროს ვილსონის მიერ წარმოდგენილ წინადადების შემდეგ, ამის შესახებ გუშინ მოლაპარაკება არ განახლებულა, იტალიის პარლამენტი კი იენისის 19 უნდა მოიწვიონ და, თუ იტალიას ესლაც გაუტრუებენ იმედს, მაშინ ის საფრანგეთის წინააღმდეგ იქნება განწყობილი.

ახალი ამბავი

მ უ თ ა ნ ი ს ი.

დღეს დიდის 11 საათზე ვაჭთა პირვედი გიმნაზიის დარბაზში დანიშნულია დასავლეთ საქართველოს საშუალო სასწავლებლების მასწავლებელთა კავშირის წევრთა საერთო კრება.

- განსახილველია.
1. კოშიისის მოხსენება კავშირის ქალთა გიმნაზიის შესახებ.
 2. საკითხი საშვალა სასწავლ. რეორგანიზაციის შესახებ.
 3. სრულიად საქართველოს მასწავლებ-

ბისთვის მადლობასაც არ ღებულობდა. განსვენებული გონიერი შეთვალყურე იყო ჩვენი ეროვნული ცხოვრების შიშდინარობის და სალი დამფასებელი ყოველი მოვლენისა და გამოძახილის. როცა მას საქართველოს დამოუკიდებლობის ბედნიერი დღე მიულოცეთ და ვივარსებთ ვახტანგ ორბელიანის „იმედი“ ილია ჭავჭავაძის „ბაზალეთის ტბა“ აკაკის „დატყვევებული ნესტან დარეჯანი“ და ყოველივე ის კურთხეული მოღვაწეობა მისი და მისი ამხანაგების საქართველოს მონობისაგან გამოსხნის შესახებ, გახარებულმა ჩაფიქრებით გვითხრა: „ბატონებო, დამოუკიდებლობა ბედნიერებაა, მაგრამ დღეს მის შერჩენას გმირობა უნდა...“ და ამას მოჰყვა მეტათ საგულისხმო დახასიათება ჩვენი წარსული და ახლანდელი თაობისა...

განსვენებული კირილე დიდი მოღვაწე იყო, მაგრამ შეიძლება მაინც იკითხოთ რა გააკეთა? მან ბევრი რამ გააკეთა, მაგრამ თავისი პიროვნება არ გამოაჩინა, ასეთი ბუნების იყო განსვენებული და მისი ღირსებაც ამაშია. ყოველ საზოგადო საქმეში შინაარსი შექონდა, მაგრამ არ იხაზოდა; ათასწი ერთხელ თუ საქმისათვის პირადი გამოსვლა საქირო იქნებოდა — ის იშვიათი სიმტკიცით გამოვიდოდა — მის მჭერმეტყველებას და ღრმა რწმენას საშობლოს სიყვარულით აფსავსეს და პატიოსნებით აღბეჭდილ სახეს მოწინააღმდეგეც ემორჩილებოდა. ძალია სპეტაკი სახისა ასუსტებს ბოროტებას! მან ბევრი რამ გააკეთა და თუ დღემდე მისივე ერთგვარი განსხვავებული ხასიათისა და მიღ-

ბელთა დღეგატების ყრილობის შესახებ.

4. ექიმი ვეს. გ. ლოსაბერიძის მოხსენება სასკოლო ჰიგიენის შესახებ.
 5. მიმდინარე საქმეები.
- ეკლესიის სახელმწიფოსაგან გამოყოფა. როგორც სარწმუნო წყაროებიდან ვაივით ჩვენს მთავრობას, საკითხი ეკლესიის სახელმწიფოსაგან გამოყოფა, გადაუდევს.

→ მეცადინეობის დასრულება. გაბრიელის სახელობის ქალთა გიმნაზიის მეორე კლასში გუშინ დასრულდა მეცადინეობა.

→ მიტროპოლიტის წირვა. დღეს ქუთათელი მიტროპოლიტი ნაზარი წირვას შესრულებს ბაგრატის ტაძრის გვერდით მდებარე პატარა ტაძარში. წირვა დაწყება 10 საათზე.

→ ვოაპერაციის სასადილოში მასწავლებელთათვის იაფი სადილის დამზადება. მომხმარებელი საზოგადოების კოაპერაციის გამგეობამ 13 იენის თავის მორიგ სხდომაზე დაადგინა იმ მასწავლებლებს, რომლებიც ერობის ინიციატივით სამასწავლებლო კურსების ინიციატივით სამასწავლებლო კურსებზე არიან მოწვეული მასწავლებლები კოაპერატიულ სასადილოდან 100—120 სადილი.

→ სიცილის ღამე. დღეს ქალაქის თეატრში წარმოდგენილი იქნება შარტები და მხიარული ვოდვეილები: გუნიასი „რაც არ მერგება, არ შემერგება“. ს. მგალობლიშვილის — „მივიდვარა პოზიციაზე“. შ. ჯაფარიძის — „პოვრომი ქუთაისში“ და „სოფლის ფერხალი“.

→ კოიტინსკის ლექცია. დღეს, დილის 11 საათზე ქალაქის თეატრში ვლ. გოიტინსკი წაიკითხავს ლექციას, შემდეგ თემაზე: „საერთაშორისო მდგომარეობა და საქართველო“.

→ „ფინჯანი ჩაი“. ქუთაისის სოც. ფედ. ქალთა ორგანიზაციამ 14 იენის, ჩილინგაროვის საკანდიტეროში გახსნა „ფინჯანი ჩაი“.

→ ქურდი ქალის შეპყრობა. 1-ლი წყალ-გაღმა უბნის კომისარმა შეიპყრო ქურდი ქალი, ქუთაისში მცხოვრები ზინა მიხაკოს ასული გეგუჩიძისა, რომელსაც მოეპარა ლავირის ქურჩაზე მცხოვრებ სარ-

რეკილებისა გამო ეს ჩუმით იყო აწი გამოკვეცნდება.

კირილე თავისი პიროვნება მოგვცა მაგალითად, რომელსაც დიდი აღმზრდელითი ვავლენა ექნება. 68 წელიწადი მას დიდი ყურადღებით უგროვებია, დაუღალავი შრომით დაუწყვია, გონიერი მოქმედებით შეუნახავს, რაღაც საარაკო, კირილესებური, ფაქიზი სიწმინდით დაუცავს საქართველოს ეროვნული ღირებების საუნჯე: ათასგვარი სიძველე, უხვი ხელთნაწერები, პირველ ხანში ნაბეჭდები, წარსული ხელოვნების ნაშთები და ასეთი იშვიათი მუშაობით აღნუსხული განძი მან საძირკვლათ დაუდგა ქუთაისში ქართულ მუზეუმს, რომელიც იქნება დიდი სამკაული ჩვენ ქვეყნისა. დღეს მხოლოდ რამდენიმეს გვაქვს ბედნიერება ვიცნობდეთ ამ სიმდიდრეს და აი როცა ეს პოლიტიკური ქარიშხალი ჩადგება და ეს ეროვნული მუზეუმი თქვენ თვალწინ გადმოდება, მაშინ დინახავთ რა უკეთებია კირილეს კუთხეში მიმალულს და ვითვის უზრუნვეა მის თავის სიკოცხეში.

დღევანდელი პოლიტიკური მიხლა-მოხლა და ვნებათა ღელვით გამოწვეული ომი და რევოლუციის ქარიშხალი ვერ წააქცევს ქვეყანას, ჩადგება ცხოვრება კალამოტში, დადგება მეცნიერების მსახურების ხანა და კირილეს ნაანდერძევი საქვეყნოთ გამოაჩენს საქართველოს დიდებას. შეიძლება დღეს ვერ ვაფასებთ სამშობლოს და არც სხვა გვაფასებს, მაგრამ მე ღრმით მრწამს, დადგება დრო, როდესაც ჩვენ შევხვდებით ჩვენს სიმდი-

დონ მარჯანაშვილის სახლიდან ოქროს საათი და სხვა წიგნები.

→ ფართულეულობის მიღება. ამ ხანებში ამიერ-კავკასიის კოაპერატივთა კავშირი ბათუმიდან მიიღებს დიდ ძალ ფართულეულობას, რომელიც გადაეცემა ქუთაისის „კოაპერაციას“.

პირილა გუანის ქი ლორ-თქიზანიკა.

მაისის მშვენიერი დღე იყო: ბუნება დღესასწაულობდა; ტყე და ველი მქუხარებდა; ბრწყინვალე მზე უხიმეორონის წალკოტს უხვად ეფინებოდა; ნანატრი ტაროსი იდგა, განსვენებულის შესაფერი ბაგრატის ტაძრის ნანგრევები და მისი გაღაფანი თითქო გახარებულოყო, რომ მის წიაღსა შინა საქართველო თავის საფეტესო შვილს, მკვერ მეტყველს, ქართველ არისტიდს *) პანთეონის წმინდა მიწას მიბარებდა.

ეს ქართველი არისტიდი — კირილე ბეუანის ქე ლორთქიფანიძე იყო, რომელიც ისე შვეწოდა იმ დღეს წმინდა კუბოში, როგორც ცხოვრებაში:

თურმე სიკვდილსა და მიცვალებულსაც თავისებური მშვეწება ჰქონებია!

ამ წმინდა ცხედარს საუკუნო საფანისა კენ ორმოცი დღის წინეთ ქვეყნის მოამაგე ქუთაისის ინტელიგენცია, მოსწავლე ახალგაზღობა და მახლობელი ნათესავები მიასვენებდნენ. აქა იქ ქუთაისის დარბაისელი ვაჭრებიც დაეინახეთ.

მაგრამ იმდენი გამყოლი მაინც არ ახლდა ამ ძველისა და ღირსეული ინტელიგენტის კუბოს, რამდენიც ახლანდელი მილიციონერის, ნოქრის, პრაპოვანდისტი-სა და მიკიტის ცხედარს გაჰყვება ხოლმე ქუთაისში.

ეს საკვირველი არაა და სწორეთ ასე უნდა ყოფილიყო: ახლა ისეთ ხანაში ვართ, რომ მაღალი ჭკუა-გონების და ზნეობის პატრონს პატივი და თაყვანისცემა მოკლებული აქვს...

კირილეს სიკვდილით საქართველომ ერთი უკეთილშობილესი თავისი შვილთაგანი დაჰკარგა.

*) არისტიდის ბატონსებით ბერძნებს ახლაც თავი მოსწონთ და ამაყობენ.

ღრის გამოჩენას და სხვასაც ვაიძულებთ ჩვენი ღირსების დაფასებას. ის ქვეყანა, რომელმაც შვა და აღზარდა ისეთი ტიპის მოღვაწე, რომელმაც მონობის ხანაში დიდცვა ეროვნული განძი, შობს ახალ თაობას, რომელიც საქვეყნოთ გამოგონს შენახულ საუნჯეს. მოვა დრო და ყველა ქედს მოიხრის ეროვნული შემოქმედების წინაშე და ასეთი ნაშთები მოელი კაცობრიობისთვის სათაყვანო შეიქნება. კირილე დღეს ეროვნულ მოღვაწეთ მიგვარჩია და მაშინ მსოფლიო მოქირანახულეთ ჩაითვლება.

განსვენებულს ანდერძი არ დაუწერია და არც საჭირო იყო, რადგან მისი პიროვნება და დანატავარი საუნჯე თვით ანდერძია. ვისაც თამოყვარება და ეროვნული თვითცნობიერება ექნება, ვინც შეითვისებს კირილეს ნამუშევარს, ის წათლათ წარმოიდგენს მის სურვილს და მიხვდება, რომ მისი ანდერძია: **სამშობლოს დიდების დცვა და ჰირისუფლობა.** ვისაც მოვალეობის შეგნება აქვს, ვისაც სამშობლო სწამს და ეროვნული შემოქმედების ძალა ესმის-კირილეს ანდერძს ასრულებს.

მშვიდობით ძვირფასო მოღვაწე! შენი იშვიათი პიროვნება და ნაყოფიერი მოღვაწეობა შეურყევლოთ აღმართული ძეგლია, რომელსაც წარუხოცელი ასოებით აწერია: **პატიოსანი და ნაყოფიერი მამულიშვილი.**

ტრიფონ ჯაფარიძე

კირილეს ჩვენი საზოგადოებისათვის სიტყვით და საქმით ბევრი მსახურითა შეუძნია:

ნათელი და სალი გონება, წინადადებები, გამბედავი გული, მკვირცხლი ნიჭი, მდიდარი ცოდნა, დაუშრეტელი ფინჯანია, შეუდრეკელი ნების ყოფა, რასაც მისი მგობრები ჯიუტობათაც კი უთვლიდენ — აი რა ამკობდა კირილეს პიროვნებას.

ეს უებრო ქართველი მესამოცე წლების იდეალებით იყო გატაცებული უკანასკნელ დღემდე და ყოველთვის სასოებით იხსენიებდა მაშინდელი სტუდენტობის სულის კვეთების და ლოზუნგებს.

სიკვდილის წინა კვირაში, როცა ის თავის წიგნებს ალაგებდა, როცა სხვა და სხვა ვაზეთების და გამოცემების კომპლექტებს ჰკრებდა ეტროგრაფიულ მუზეუმში გასაგზავნად, წყნარსა და მიღუნებულს მუსიკაში შეამჩნევდით, თითქო თვისი მეგობრების: ი. ჭავჭავაძის, აკაკის, ნიკო ნიკოლაძის, მელიქიშვილის და გ. წერეთლის წრეში ტრიალებსო.

მაშინდელი, ძველი სტუდენტის ხასიათი, აღფრთოვანება და გარეგნობაც კი ნიშანდობლივად შერჩენილი ჰქონდა მისს ოთახს და მისი ყოფა ცხოვრების კილოს:

სტუდენტის პლედი, იგივე გახუნებული მუთაქა, თხელი ლიბინი-აი მისი ლოგინი; ერთი და იშვიათად ორთავი საქმელი ინჯარაზე და მეოთხედი ბოთლი ღვინო-აი მისი სადილი; ერთი ან ორი ჭიქა ჩაი და ორი ბუბლიკი-აი მისი საუზნე.

ასე ბერულად ცხოვრობდა კირილე უკანასკნელ დღემდე, თუმცა მისი მამულ დედული დიდ მფლანგველ თავდასაც სიზარბიტულად შეინახავდა.

მის ხელში არავის უნახავს ჩვენებური ახალგაზდა და მოხუცი არარად შექცეული ბანქო, მას არაოდეს არ უგემნია გამაბრუებელი ალკოჰოლი და ნიკოტინი, მის წმინდა ოთახში ამური არ ვაჰაჰანებულა.

კირილეს თითქო ხორცილ ნათესავი არც კი ჰყოლოდეს: ორმოცი წელიწადია, რაც დაახლოებით ვიცნობდი და მისთან მხოლოდ „გონებით ნათესავები“ თუ მინახავს:

მასთან იკრიბებიან ისეთი მოღვაწეები, რომელთაც აინტერესებთ საქართველოს ავი და კარგი, მისი პოლიტიკურა და ეკონომიური მდგომარეობა, მისი სწავლა აღზდის საქმე, მისი აწმყო და მომავალი.

აკაკის ლექსი დაუწერია და კირილესთან მოაქვს, უნდა წაუკითხოს, რათა მისი სალი შეხედულება პიროვნულად უთხრას პოეტის ნაწარმოების ღირსება ნაკლულეფანების შესახებ, გიორგი წერეთელს დიდი მოთხრობა შეუდგენია და კირილეს უნდა გარდასცეს აზრის შესადგენათ, ვიდრე დაიბეჭდებოდეს; ნიკო ნიკოლაძე, ეს ქედ მაღალი და ლალი პუბლიცისტიც კი ანგარიშს უწევს ხან და ხან კირილეს მოწონებ-დაწუნებებს; ალექსი ჭიჭინაძის საზნაურო სასწავლებლის ორგანიზაციის პრაექტი შეუდგენია და კირილეს უნდა ვააცნოს, რათა მან სათავადაზნაურო კრებაზე ამ პრაექტს სარჩლი გაუწიოს და შიადებოს, სილოვან ხუნდაძეს საგრაპატკო მასალა შეუწერებია, მართლწერის სახელმძღვანელოს სქემა შეუდგენია, სატერმინოლოგია კომისია შემდგარა, აქაც და იქაც ცოდნის მოყვარე ჯგუფს თავი მოუყრია. კირილე ლორთქიფანიძე აქ პირველობს არა როგორც აავეჯდომარე, (თავჯდომარეობა ეამივით სძულდა), არამედ — როგორც მკვერ მეტყველი დამცველი ამა თუ იმ ღებულებისა: მისი შენიშვნები ყოველთვის მისაღები ყოფილა, ვითარცა სალი და ფართე ერუდიციის ნაყოფი.

საზოგადოებას ბანკის დაარსება უნდა, ვაზეთის გამოასაცემად კოლგვია დგება, ქალები ეურნალის გამოცემას აპირებენ უკირილოთ არცერთი არ დაიწყება, არც ერთს თავი არ მოებმება; სადაც მისი ხელი არ ურევია, იქ სილიამზე და მიმი დგელობა აკლია ყველაფერს.

სამშობლოს საუკეთესო მომავლისათვის განსვენებული იზღუდავდა თავისუფლებას, სწირავდა სიმართლეს, სიკოცხლეს. „თავსთავის არარა, სხვისთვის კი ყველაფე,

რი—აი დევნი იშვიათი, უმწიკვლო ქარ-
თველი მოქალაქისა.

ამ დევნის შედეგი იყო ის, რომ კი-
რილეს მამულ-დედული მოვალეობა და
ბანკებმა დაირიგეს; თვით კი საკუთარი
თავსუფალი არ მოეძებნა და პატიო-
სანი სული სხვის კარზე ამოუვიდა.

მისი ცხოვრების შინაარსი, საფუძველი
მისი მუშაობისა—საზოგადოებრივი მო-
ღვაწეობა იყო; იყო ყოველთვის თავის
თავის უფლების, გონიერების და სამარ-
თლიანობის ცხოვრებაში განხორციელებ-
ბისათვის იბრძოდა.

ვისაც კირილეს მოღვაწეობის ალლო
აქვს აღვხუთი, დამომეწმება, რომ იგი
სახალხო ტრიბუნათ იყო დაბადებული.

როცა სახანაურო ყრილობაზე სად-
გილმამულა და საურთიერთო პანკების
კრებებზე ესა თუ ის საკითხი იყო გამო-
სარკვევი და ვასაუქებელი, რომელიმე
სალი პოზიცია იყო დასაცავი, როცა
რომელიმე მანვე მიმდინარეობა ასალაგა-
ვი და ვასასწორებელი—პროგრესიულ
ინტელიგენტთა ჯგუფსა და პარტიას კი-
რილეს უნდა გამოეყენათ ფალანგად და
ვინ იმას, ვისაც მისი მჭევრე სიტყვა და
რკინის ლოლიკა თავს დაატყდებოდა.

ყოველი წიგნის ავტორი, ყოველი გა-
მომცემელი მასთან მიეშურებოდა, რათა
რჩევა ეკითხა, ნაწარმოები მისი კალმით
გაეშალაშინებია, სახანაურო შკოლების
სამზრუნველოებსა და სადამშენებლო კო-
მიტეტებში პირველობდა და ნაყოფიერად
მუშაობდა.

კირილეს გაფაციცებით აღევნებდა ჩვენ
საზოგადოებრივ ცხოვრებას თვალყურს:
იგი ბარომეტრი იყო საზოგადოების სუ-
ლიერი განწყობილებისა, გაღვიძებული
საზოგადოებრივი შეგნებისა და სინიღბ-
სიერებისა.

ყოველ საკითხში, ყოველ საზოგადო-
საქმეში, ყოველ მსჯელობაში მას შეპ-
ქონდა ცხოველ მყოფელი ნაკადი,
წრფელი მოსაზრება, გაბედული ორიგი-
ნალური გარდაწყვეტილება თავისი იდეა-
ლების განსახორციელებლათ.

რაც უნდა დაბალი წინების მოწინაა-
ღმდეგესთან ჰქონოდა მეტოქეობა და
კამათი, კირილეს პირიდან მოპირდაპი-
რის შესახებ ერთი ძვირის სიტყვა არ-
ამოვიდოდა, არავის მისგან ვისიმე აუგი
არა სმენია.

ახლანდელი ტერმინებით რომა ვსთქვათ,
კირილეს ინტერტიული მოქალაქე იყო, ინ-
ტერნაციული ადამიანი იყო.

და სწორეთ ამით აიხსნება, რომ
ქუთაისში არსებულ პოლიტიკურ პარ-
ტიათ შეგნებული პირები ერთნაირი პა-
ტივისკვებით ეპყრობოდნ მას, ყველანი
განურჩევლად პატივსა სცემდნ კეთილ-
შობილს ადამიანს.

რუსებსაც კი ვერ მოეხერხებინა მისი
ყოფაქცევის და ხასიათის დაწინააღმდეგე-
ბით და პატივით კი იხსენიებდნ ყველგან
და ყოველთვის.

აქ ვერ ჩამოვთვლით ყველაფერს, რაც
ამ კარგი ქართველის ღირსებას შეადგენს.
ვიტყვით მხოლოდ, რომ კირილეს გარ-
გნობა, ყოფა ქცევა, ხასიათი და მოღვა-
წეობა ქვეყნარტი და კეთილი აღმზღე-
ლი იყო ქართველი მოქალაქისა.

და ასეთი ადამიანი ქართველთა თავი-
სუფლების ვამს რჩება ობლად, ყველასა-
გან უყურადღებოდ მიტოვებული:

შენი მისვლა მშვიდობის სამყოფელში,
პატიოსანო ქართველო, დიდათ გაახარე-
ბდათ შენს გულითად მეგობრებს: ილი-
ას, ავაკის, გიორგის და სხვებს, რომელ-
თაც ახარებდი, რომ ტყვედ მქნელი სა-
ქართველოს სანატრელი თავისუფლება
თავის თავად მოადგა კარს, მაგრამ მისი
დაცვისა და შენახვის მტკიცე იმედებს კი
ვერ დაუდარებდი მათ; როგორც
ვიცი, ასეთი სულის კვეთებით გამოე-
თხოვე საქაოს.

სამსონ ყიფიანი

კორესპოდენცია.

სოფელი ვარციხე.

ამ სოფლის მოკეთენი ვისაც ნამდვილ-
ის წმინდა ცეცხლით აქვთ აღტყინებული
გული არ ცხრებიან, და რაც შეიძლება,
თვის ძალით დაუზოგველათ ექვეთ მც
ხოვრებლებში კულტურული სინათლე.
ამ რამდენიმე დღის წინათ ადგილობრივი
ინტელიგენტური ძალების საშეგნებით
გაიმართა ნიკო გიორგობიანის სახლში
საქველსოკმელო მიზნით, საღამო. პირვე-
ლით დაიდგა: „დილა ქორწინების შემდ-
გომ“ ალ-ყაზბეგის რომელიც მწყობრათ
ჩაატარეს:

ბ. ბ. ბიქტორ ფხაკაძემ, ტიტე ჩაგან-
ვამ, ირაიდა ძოწენიძემ ასიკოს როლში,
ელენა გიგაშვილმა და ანტონინა ძოწენი-
ძემ. მეორეთ წარმოდგენილი იქნა დედა
და შვილი ილ ქაჯავაძის, რომელშიდაც
მონაწილეობდა ადგილობრივი შკოლის
მასწავლებელი ანტონინა ძოწენიძე თავის
ლით შამით. უნდა ვსთქვათ, რომ დედა
და შვილმა დიდი აღფრთოვანება გამოი-
წვია დამსწრე საზოგადოებში.

რასაც ხელს უწყობდა კულისებიდან
„გახტანგ მეფე ღმერთს უყვარდა“ სიმე-
ბიან ორკესტრზე დაკრათ. აღსანიშნავია
დედის როლში ანტ. ძოწენიძე—რომე-
ლიც დიდი ნიჭი და დაკვირვება გამოი-
ჩინა და ნამდვილი დედის ვითარება გამ-
ოხატა.

მეორე განყოფილებაში წაიკითხეს პა-
ტარა მოსწავლე ბავშვებმა დავ-არაკ ლე-
ქსები. ბავშვებში გიორგი ზაზანოვმა, ტა-
ტატინა მამისეიშვილმა, გერონტი ფხა-
კაძემ, და გალინა გაბუნიაშვილმა განკვირ-
ებაში მოიყვანა პატივცემული დამსწრენე
საღამოსა აშკარათ შინადა მასწავლებლის
ენერგია ნესტორ გულუას და ანტ. ძო-
წენიძეს ეტყობათ, რომ საქმის და შრო-
მის მოყვარულნი ყოფილან. რასაც ვარ-
ციხის პატივცემული საზოგადოება ტატი-
ლათ შეხვდა და თავიანთი წვლილიც არ
დაუშურებიათ. დასასრულ გაიმართა სიმ-
ებიან ორკესტრზე: ცეკვა-სიმღერები და
მოღებნა, რასაც ხელმძღვანელობდა ტ.
გვეტაძე. საღამოს სელმძღვანელობდა ბ.
კაპიტანი ივან ერ გუმბერიძე თავის ძმით
დავითით, რომლებმაც დიდათ შეუწყო ხე-
ლი წეს რიგის დაცვას და საღამოს მწყო-
ბრათ ჩატარებას რისთვისაც დიდი მადლ-
ობის ღირსია ბ. კაპიტანი ივ. გუმბერიძე
და მისი ძმა დავითი. დასასრულ უსურ-
ვებ ვარციხის მოწინავე პირებს თავისი
ენერგია და დაუღალავი შრომა კვლავ
განეგრძოთ და მით სოფლისთვის კულ-
ტურული სახე მიეცესთ აგრეთვე უსურ-
ვებ ვარციხის პატივცემულ საზოგადოებას
გამოეხიზნებნ წინ სვლას და მიბაძვას
განათლებული სოფლებისათვის. დასასრულ
დიდი მადლობის ღირსია ბიქტორ მიხე-
ილის ძე ფხაკაძე თავის ოჯახით, რომელ-
მაც საუცხოვო ვანშით გაუმასპინძლდა
მოსრულთ და საღამოს გამმართველ მონა-
წილეთ.

„დამსწრე“.

ქუთაისის ვაჟთა მეორე ბიზნა- ზის სასარგებლოთ 1919 წლის 28,29,30 და 31 მაისს მოწმობილი „ფინჯანი ჩაის“ ანბარიში.

შემოსავალი.

1). შემოწირულება ფულათ 2,143
მან. 2). საჩაიეში ვაჭრობიდან დარჩა—
13,461 მ. 50 კაპ. 3). დარჩენილი პუ-
რის ფქვილი გაიყიდა 28 მან.
ჯამი 15, 627 მან 50 კაპ.

ხ ა რ ჯ ე ბ ი.

1). მიეცა ჩილინგაროვს საჩაიეს ბინის
ქირათ—2,000 მან. 2). მასვე რძის და
სხვა მასალის, აგრეთვე დამტვრ. ქურჭ-
ლის 600 მან. 3). ჩილინგაროვის მოსამ-
სახურებებს 420 მან. 4). დაუბრუნდა გიმ-
ნაზის საჩაიესთვის ნასესხები 1050 მან.
5). პაპუაშვილს ყიფიანის ღვინის 1180
მან. 50 კაპ. 6). კახეთის ამხანაგობას
ღვინის 324 მან. 7). ლაღიძეს ხილ.
წყლისა და ყინულის 827 მან. 8). სამ-

ხედრო მუსიკას 500 მან. 9). 2 გიმნა-
ზიის უმცრ. მოსამსახ. ამბაკოსა და ვა-
სილს 350 მან. 10). წ. კ. სტამბას გან-
ცხადების დასაბეჭდი 55 მან. 11). ლ.
ჩიმაკაძეს რძის 30 მან. 12). პაპუაშვილს
კიდე 15 ბოთლი ღვინის 180 მან. 13).
პაღლე ჩავეტაძეს ქურჭლების ქირა 90
მან. 14). მუშას ლაღიძის ქარხნიდან ბო-
თლების მოსატანი 10 მან.

სულ 7616 მან. 50 კაპ.
წმინდა შემოსავალი რვა ათას თერს-
მეტი მანეთი (8011 მან). გარდა ამისა
შემოწირული ნივთები სიით გადაეცა 2
გიმნაზიის ინსპექტორს ბ-ნ გ. ცაგარეი-
შვილს.

საჩაიეს გამგე: თ. ვაშაქიძისა.
კომისიის წევრები 1) ლიზა ცაგარეი-
შვილისა, 2) მატრ. მამფორიასა, 3) ტა-
სო შარაბიძისა, 4) შალვა სანიკიძე, 5)
ანდრო შუბლაძე.

ქუთაისის ვაჟთა მეორე გიმნაზიის სასარგებლოთ მოწმობილი „ფინჯანი ჩაისთვის“ შემოწირულება.

ფულით.

1) მიტრაფონე ლაღიძემ— 300 მან., 2)
ას-ასი მანეთი— მიტროპოლიტმა ნახარმა,
ძმ. დათეშვიძემ, ძმ. ყორჯალაძემ და
და ცენტრალურმა აფთიაქმა, 3) ხუთ-ხუ-
თი თუმანი თ. ვაგუამ, ვ. ბეყინეიშვილმა,
ქაჯვანიძემ, კ. ოცხელმა, ფ. ფილიპოვმა,
გ. გოციელმა, ნ. ჯანელიძემ, თ. მთა-
რიშვილის მალაზიამ, უკრაინკოვმა კ. ნემ-
საძემ, ბოკერაძემ და შენგელიამ, შალამ-
ბერიძემ, ლ. კოკოჩაშვილმა, ბოკერი-
ამ, მახვილაძემ, ბოლქვაძემ, ფურცხვანიძემ,
გ. გორაძემ, ქებაძემ, შენგელიამ და
ბალანჩივაძემ, მოშიაშვილმა.

4) სამი თუმანი—რუხაძემ, 5) ოცოცი
მანეთი საფიმ, მოშიაშვილმა, ჩხეიძემ
და მამფორიამ, კახანაძემ და კილასონიამ,
თ. სერვეტნიკმა, 6) ოცდა ხუთ— ოცდა-
ხუთი მანეთი: ლ. ოცხელმა ანტ. კილა-
სონიამ, ელიგულაშვილმა, №-მა, 7) თი-
თო თუმანი: ოლია ასათიანისამ, გვერუ-
ძემ და გვარამიამ, შავრაშიძემ, ბარათა-
შვილმა, რუსაძემ, კაკიტელაშვილმა, ა.
ბეშვენაძემ, ქელიძემ, შ. იაკობიშვილმა,
ღვალამა,

8) თვრამეტი მანეთი— რიყინაშვილმა; 9)
რვა მანეთი: გოცირიძემ; 10) ის. კვი-
ცარიძემ— ექვსი მანეთი.

11) ხუთი მანეთი № № მა, ჩიკვაშვილმა,
ილ. ჩიკვაშვილმა, ს. ჩიკვაშვილმა და
მერაბოვმა.

ნივთებითა და სანოვაგით.

1) ხუნდაძემ და ბერიშვილმა— 1 „საფუ-
ლე, 2) ვ. ტყეშელაშვილმა ერთი გირ-
ვანქა კანფენტი, 3) კაკაჯოვმა ერთი სა-
ყველური, 4) რიყინაშვილმა ერთი გირ-
ვანქა ყავა, 5) ალ. უგრეხელიძემ ხუთი
ბოთლი ღვინო, 6) მალაზიამ „პროგრეს“-
მა პირსამანი საპონი და წალბის მალაზო;
7) რადენ თურქიამ საყველური და პუდ-
რი, 8) ბელაშვილმა 2 „ბიჩი“ 9) რა-
ფილოვმა 2 ფინჯანი, 10) ყუფარაძემ
ხანგვარი ღვინი „ჩიჭი“ 11) ბეგოვმა
საქიქე, 12) ვ. მარგველაშვილმა 1 გირვ.
ნიგოზი და 1 გირვ. კარაქი, 13) მორ-
ჩაძემ 3 გირვ. პურის ფქვილი, 14) ქარ-
ხალაშვილმა 1 3/4 გირვ. თევზი (სათლი)
15) თათარიშვილმა 1 სულგუნი, 16) გ.
ბარულოვმა 3 3/8 გირ. თვორი პური. 17)
კახეთის ამხანაგობამ 4 ბოთლი ღვინო,
18) შოთაძემ 1 კოლოფი „პილილი“ და
1 კოლოფი ყავა, 19) ნამოროაძემ 2 გა-
ლეთის პაპიროსი, 20) ილ. ლეკვიშვილ-
მა 1 „ქულიჩი“

21) ჩხილაძემ 2 კოლოფი პაპიროსი, 22)
ლ. კირვალიძემ 2 ბოთლი ყიფ. ღვინო,
23) კუქვაშ 3 გირ. „ქულიჩი“. 24) ძმ.
ფიჩხაძეებმა 4 არშ. ჩითი, 25) ელ. ხანა-
ნაშვილმა 1/2 ღვ. საპონი, 26) მიხ.
ჩიკვაშვილმა 1 კ. ძაფი, 27) მ. თავდი-
ლიშვილმა 1 კ. ძაფი, 28) გ. ელიგულა-
შვილმა 2 ღვ. ფოლაქი და 1 საპონი,
29) ბუზიაშვილმა „პროვიკა“ 30) ფიჩ-

ხაძემ 2 კოლ. პუდრი, 31) შ. დავის-
შვილმა 1 „ფინჯანი“ 32) მამფორიამ
მოშიაშვილმა 4 არშინი ჩითი, 33) ფ.
თოფიაშვილმა 2 ღვ. ჩითი, 34) მ. ფ.
ჩხაძემ 1 კ. პაპიროსი, 35) ბ. პაპიაშვილ-
მა 1 კ. პაპიროსი, 36) ქეკელიაშვილმა
გირვ. ფქვილი, 37) ქეიშვილმა 2 ბოთლ-
ღვინო, 38) ენუქაშვილმა 1/2 ღვ. სა-
პონი, 39) ქართველადემ 1 ბოთ. ღვინ.
40) ხოტაველმა 2 კ. „შვილი“, 41)
ელიგულაშვილმა „ქრუშევი“ 42) კვიცი-
1 ქული, 43) ისრაელ ხანაშვილმა 2
პუდრი, 44) ცირეკიძემ 1 კ. „მაზი“ და
1 გირვ. ერბო, 45) კიკვაძემ 1/2 გირ-
ჩაი, 46) სალაძემ 2 ბ. ღვინო. 47) გ.
ტყეშელაშვილმა-ერთი დოში. 48) მ. პ.
პაუაშვილმა 5 ბოთლი ყიფიანის ღვინო,
49) ვ. კუპრაშვილმა 2 გირ. ღვინო და
1/4 გ. ერბო.

სოფ. გოდოვანი.

სოფ. გოდოვანი ქუთაისიდან შვიდი-
რვა ვერსის მანძილზე მდებარეობს, კარ-
გა მოზრდილი სოფელია, შიგ თითქმის
სამასი კომლი მოსახლეა. კულტურის
მხრით ეს სოფელი მეტად ჩამორჩენილია,
მხოლოდ ძლივს მოგვეპოება ერთი პაწია
სავაჭრო კომპერატორული დუქანი. არ
აქვს რიგიანი გზა, რომ შესაძლებელი
იყოს ზედ სიარული. დიდი ხანია ეს სო-
ფელი საჭიროებს სკოლას, მაგრამ არ იქ-
ნა, ვერ მოხერხდა.

ესლა გომი ერობას გადუწყვეტია გა-
სხნას აქ პირველდაწყებითი სკოლა. ადგი-
ლობრივ ინტელიგენცია სულ არ შრი-
პოვება. სოფელი ორიოდ მოწინავე კაცე-
ბით მიუძღვის თავის საქმეებს. საერთო
გასაჭირი ამ სოფელსაც ბევრი აქვს, ბე-
რი დამშეულია, დახმარება საჭირო, მა-
გრამ არსაიდან მშველელი კაცი არ
არის.

ეპიდემიამ ბევრი გამოასალმა წუთი სო-
ფელს, ესლაც არ გადაკვეთილა. აღსანი-
შნავია რომ სოფელი ქალაქზე ახლოა,
მაგრამ მიუხედავთ ამისა მთავრობიდან
და არც ერობიდან, რომელსაც ხალხი
ცის მანანასავით მოელოდა, არავითარ
დახმარება არ ყოფილა, არც აღმინი-
სტრაციას ფიზილათ, ხშირია ქურდობა,
დაცემა და კაცის კვლა.

მიწის რეფორმის არავითარი სარგებ-
ლობა არ მოუტანია ხალხისთვის, ვინაი-
დან დასარიგებელი მიწები თითქმის სულ
არ აღმოჩნდა, მხოლოდ ზოგიერთები,
რომელნიც ამით უკმაყოფილონი იყვენ,
დაიტაცეს სოფლის საბალახოები, დაისა-
კუთარეს შემორაგვეს და ყანის მოყვანას
მიეყენ ხელი. საბალახოები თითქმის სულ
საყანეთაა აღებული, სოფელი ამით შე-
ვიწროვებულა. კარგი იქნება მთავრობამ
ამას ყურადღებას მიაქცევდეს, თორემ
ამ ნიადაგზე სოფელში სტყელება ხშირათ
ჩხუბი და დავიდარება, ამის შესახებ ჯერ
ამ სოფელში შეიღებ მეტი საჩივარია.
კარგს იზამს მთავრობა თუ მათ აუკრძა-
ლავს საბალახოების ყანებათ აღებას და
სოფელს ამით ააცდენს მოსალოდნელ
ცულს შემთხვევებს.

საერთო წვრილი ერთეულების არჩე-
ნებს ხალხი მოუთმენლათ ელის, გასაკვი-
რია რათ აგვიანებენ ამ საზოგადოებაში
არჩევნებს, როცა ზოგიერთ საზოგადოე-
ბებში უკვე მოხდა არჩევნები.

სოფელში ყანების დათესვა თითქმის
მოღვეულია, მაგრამ ცუდი ამინდები ძლი-
ერ უშლის ხელს დამუშავებას, უკანას-
კნელათ ისეთი წვიმა მოვიდა, რომ
მთლათ წალევა ყველაფერი. საშინლათ
მოიმატა მდ. წყალწითელამაც, როგორც
გადმოგვეცეს ოკრიბაში წყალდიდობას დი-
დი ზარალი მოუყენებია ხალხისათვის.
მდ. წყალწითელას მოქონდა დანგრეული
წისკილები და უზარმაზარი ხეები.

ივერიკო.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია